

Sygn. akt IV U 1660/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania W. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 6 września 2013 roku nr (...)

w sprawie W. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się W. A. emeryturę począwszy od dnia 24 lipca 2013 roku.

Sygn. akt IV U 1660/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

dnia 2 kwietnia 2014 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 6 września 2013 roku odmówił W. A. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż odwołujący nie spełnia warunków, od których zależy prawo do emerytury, gdyż nie wykazał wymaganych co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co nie daje podstaw do przyznania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł W. A. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, podnosząc iż spełnia wszystkie ustawowe przesłanki do przyznania przedmiotowego świadczenia, gdyż posiada ponad 15 lat pracy w szczególnych warunkach, biorąc pod uwagę jego okresy pracy: od 15.08.1969 r. do 1.05.1971 r., od 6.05.1971 r. do 25.01.1974 r., od 25.01.1974 r. do 31.03.1981 r. oraz od 1.04.1981 r. do 1.01.1999 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny domagał się jego oddalenia, powołując argumentację z zaskarżonej decyzji i podnosząc, że ZUS nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach powyższych okresów zatrudnienia, gdyż brak za nie wymaganych świadectw wykonywania pracy w takich warunkach, a na podstawie przedłożonej,

szczątkowej dokumentacji osobowej nie można ustalić rodzaju i charakteru wykonywanej wówczas przez wnioskodawcę pracy.

Bezsporne między stronami było:

W. A. urodzony dnia (...)roku ukończył 60 lat w dniu (...)r. Posiada na dzień 1.01.1999 r. łączny staż zatrudnienia wynoszący ponad 29 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd Okręgowy ustalił nadto następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony w okresie od 15.08.1969 r. do 1.05.1971 r. był zatrudniony w (...) na stanowisku pomocnika operatora rozścielacza do asfaltu. Przedsiębiorstwo to zajmowało się budową dróg. Ubezpieczony wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na maszynie służącej do kładzenia asfaltu, przy obsłudze której uczestniczyły zawsze dwie osoby. Odwołujący wykonywał te same czynności co operator – rozścielał asfalt, lecz z uwagi na brak uprawnień i młody wiek zatrudniono go jako pomocnika operatora.

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego się – k. 26,
- zeznania świadków E. A. i R. A. – k. 25-26.

Następnie w okresie od 6.05.1971 r. do 25.01.1974 r. ubezpieczony będąc zatrudniony w (...)w D. pracował jako operator walca drogowego. W czasie tego zatrudnienia odbywał również służbę wojskową. Zarząd zajmował się budową dróg powiatowych. Kładziono asfalt i odwołujący jeździł po nim walcem. Pracował tak przed i po powrocie z wojska stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego się – k. 26,
- zeznania świadków E. A. i R. A. – k. 25-26.

Kolejno w okresie od 25.01.1974 r. do 31.03.1981 r. odwołujący był zatrudniony w (...)w D., pracując na stanowisku operatora spycharki, z wyjątkiem okresu od 17.02.1975 r. do 30.09.1977 r., kiedy to pracował jako ślusarz – mechanik samochodowy. Przedsiębiorstwo to zajmowało się budową dróg, wszelkimi robotami budowlanymi, remontowymi, kanalizacyjnymi oraz utrzymaniem wysypiska śmieci. Odwołujący w okresach pracy na stanowisku operatora spycharki jeździł spychaczem na gąsienicach wszędzie, gdzie trzeba było wykonać prace spychaczem, również na wysypiskach śmieci. Pracował tak wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego się – k. 26,

- zeznania świadków J. C. i W. K. – k. 24-25,

- zeznania świadków E. A. i R. A. – k. 25-26.

Następnie między innymi w okresie od 1.04.1981 r. do 31.12.1998 r. odwołujący był zatrudniony w (...) przy Urzędzie Gminy w S. na stanowiskach kierowcy ciągnika i dekarza. Zakład zajmował się remontami na zlecenie Gminy, wykonywał prace remontowo – budowlane w obiektach gminnych, szkołach itp. W początkowym okresie ubezpieczony pracował głównie jako kierowca ciągnika, a gdy były do wykonania jakieś prace dekararskie, to dodatkowo zajmował się dekarstwem. Pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, poza pracą kierowcy ciągnika i dekarza, innych prac nie wykonywał. Ciągnikiem przywoził on materiały budowlane takie jak piasek, cegłę, żwir, deski z tartaku, a w zimie odśnieżał drogi gminne. Później, w latach 90-tych w Zakładzie było więcej prac dekararskich i wtedy odwołujący częściej pracował jako dekarz. Zajmował się wówczas głównie remontami dachów na obiektach gminnych, szkołach, przedszkolach itp.

Dowód:

- akta ZUS,

- akta osobowe odwołującego się,

- zeznania odwołującego się – k. 26,

- zeznania świadków J. M. i S. S. – k. 25,

- zeznania świadków E. A. i R. A. – k. 25-26.

Przedmiotowy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach organu emerytalnego i aktach osobowych odwołującego, jak również w oparciu o zeznania odwołującego się oraz świadków J. C. i W. K., J. M. i S. S., E. A. i R. A..

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania odwołującego się oraz powyższych świadków. Korespondowały one z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały pełny i jasny obraz badanej rzeczywistości. Należy jedynie wspomnieć, iż zeznania brata oraz żony odwołującego – E. A. i R. A. miały znikomą wartość dowodową głównie z uwagi na fakt, iż osoby te nie pracowały z ubezpieczonym w żadnym z zakładów pracy. Służyły one jedynie pomocniczo - w zakresie w jakim znajdowały potwierdzenie w dokumentacji pracowniczej odwołującego.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy W. A. przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z analizy stanowiska procesowego organu emerytalnego wynika, że zastrzeżenie ZUS budzi fakt, iż okoliczność ta nie została wykazana stosownymi dokumentami, które byłyby dla organu emerytalnego wiążące.

Z powyższych względów zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz.U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm.) zgodnie, z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, tj. 60 lat życia dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli w dniu 1.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny.

Z kolei według art. 32 wyżej powołanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami (o których mowa w ust 2-3 tegoż artykułu), zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 – tj. 65 lat w przypadku mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa powyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis art. 32 ust. 4 powołanej ustawy stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za owe przepisy dotychczasowe wymienione zarówno w art. 32 ust. 2 jak i w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.).

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lutego 2002 roku (sygn. akt III CZP 30/2001, opubl. OSNAPiUS 2002/10 poz. 243) zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do przepisów dotychczasowych, sankcjonujących obowiązywanie rozporządzenia, można odnosić tylko do tych przepisów rozporządzenia, które regulują materię określoną w przepisie ustawy, a więc wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk, oraz warunki, na jakich osobom wykonującym te prace przysługuje prawo do emerytury. Zachowały zatem moc przepisy § 4-8a określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, przepisy § 9-15 określające wiek emerytalny i warunki przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze, a ponadto przepis § 3 określający ogólny wymagany okres zatrudnienia oraz przepis § 2 ust. 1 stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie zatem z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż W. A. spełnia wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury. Otóż ukończył (...)lata, posiada wymagany okres ogólnego stażu pracy, bo wynoszący ponad 29 lat, jak również legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach objętych wykazem A cytowanego rozporządzenia wynoszącym co najmniej 15 lat pracy.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak w warunkach szczególnych może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego, w tym z zeznań strony.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody między innymi z zeznań świadków i odwołującego w sposób jednoznaczny potwierdziły, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w (...) od 15.08.1969 r. do 1.05.1971 r. pracował jako pomocnik operatora rozścielacza do asfaltu, czyli wykonywał pracę określoną w Wykazie A Dziale V, pkt 3 (praca maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Również w następnym okresie zatrudnienia od 6.05.1971 r. do 25.01.1974 r. w (...) w D. ubezpieczony pracując jako operator walca drogowego wykonywał także pracę określoną w Wykazie A Dziale V, pkt 3 rozporządzenia.

Należy także wspomnieć, iż zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych podlega też okres, kiedy odwołujący będąc zatrudnionym w powyższym Zarządzie Dróg odbywał zasadniczą służbę wojskową, ponieważ zarówno przed tą służbą jak i w odpowiednim terminie po jej odbyciu ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie bowiem ugruntowanym stanowiskiem judykatury wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6.04.2006 r. (III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108) okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia. Pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlega wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem. Przez "wszelkie uprawnienia związane z zatrudnieniem" należy przy tym rozumieć nie tylko uprawnienia "ze stosunku pracy", ale i uprawnienia związane z tym stosunkiem, a więc także uprawnienia w sferze ubezpieczeń społecznych, będące pochodnymi pozostawania w stosunku pracy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 r., I UK 126/09, uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13).

Zgodnie z art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 21.11.1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.04.241.2416 ze zm.) pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dniu powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia u tego pracodawcy w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy.

Ponadto w następnych okresach zatrudnienia w różnych zakładach pracy, to jest od 25.01.1974 r. do 31.03.1981 r. w (...) w D., ubezpieczony wykonywał także pracę w warunkach szczególnych - pracując na stanowisku operatora spycharki, (z wyjątkiem okresu od 17.02.1975 r. do 30.09.1977 r., kiedy to pracował jako ślusarz – mechanik samochodowy). Jest to praca wymieniona w Wykazie A Dziale V pkt 3 rozporządzenia (praca maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych).

Następnie w okresie od 1.04.1981 r. do 31.12.1998 r. odwołujący był zatrudniony w (...) przy Urzędzie Gminy w S. na stanowiskach kierowcy ciągnika (czyli wykonywał pracę w warunkach szczególnych z Działu VIII pkt 3 rozporządzenia) i dekarza, to jest pracę z Działu V pkt 9 przedmiotowego rozporządzenia. Podkreślić należy, że aby praca była uznana za pracę w warunkach szczególnych musi ona być stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywana tylko na jednym stanowisku. Wymóg pracy stałej i w pełnym wymiarze czasu pracy dotyczy bowiem tego, aby wykonywane przez pracownika czynności odbywały się w warunkach szczególnych. Decydującą przecież rolę w analizie charakteru pracy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 2.03.2012 r. III UK 86/11).

Powyższe stanowisko w pełni potwierdza wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7.02.2012 r. (I UK 227/11) zgodnie z którym: „Z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy. Nie jest więc dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, z czego a contrario wynika, że mogą i powinny być uwzględnione takie równocześnie wykonywane czynności, które miały szkodliwy wpływ na zdrowie zatrudnionego, bo zostały uznane przez ustawodawcę za pracę w warunkach szczególnych.”

Tym samym, biorąc pod uwagę łącznie wymienione okresy pracy odwołujący spełnia wymagany warunek co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze, działając na mocy wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję przyznając odwołującemu emeryturę od dnia 24.07.2013 r., tj. od dnia złożenia wniosku.